

משרד האוכלוסין וההגירה מבקש לגרש קורבן סחר שחיה בישראל כ-18 שנים

בגיל 22 הובלה סנדרה לישראל כקורבן סחר. מאז הידרדרה לזנות, התמכרה לסמים, נישאה לאזרח ישראלי והפכה להומלסית בתחנה המרכזית הישנה. בשבע השנים האחרונות הצליחה להיחלץ מהמעגל הגיהנומי הזה. כעת היא מועמדת לגירוש

09.02.2016 07:00

ורד לי

סנדרה בתחנה מרכזית

הישנה. "אם יחיבו אותי לעזוב את הארץ, אז מבחינתי זה גזר-דין מוות" חיים שוורצנברג

"החיים הם סדרה של מבחני הרס. לעבור את המבחנים הראשונים, להיכשל באחרונים. להחמיץ את חיך, אבל להחמיצם במעט. ולסבול. תמיד לסבול" ("להישאר בחיים, מישל וולבק)

בתקופה האחרונה סנדרה (שם בדוי), בת 40, שוב שרויה בחרדה קיומית. בדירת החדר הזעזעורית שהיא שוכרת בדרום תל-אביב מקדמים את הבאים חתול רחוב נטוש שהצילה מהרדמה וכלבלב שעבר התעללות ומחלים לאיטו. "הוא דומה לי", היא אומרת בחיך עדין. "זיהיתי מהרגע הראשון שהוא כמוני ואימצתי אותו". מדף הספרים הקטן בביתה עמוס בספרים בשפה העברית - "טראומה והחלמה" מאת ג'ודית לואיס הרמן, לאכול בעלי-חיים" של ג'ונתן ספרן פוייר, שהוביל אותה להיות טבעונית, וספרי קריאה ממיטב הכותבים העבריים לצד מילונים בשפת אמה, הונגרית, ובשפה העברית, המתגלגלת בפיה בשטף.

כבר שבעה חודשים שהשמים שלה מתקדרים והיא חוזרת שוב להיות שקופה, חשופה ותלושה. כל רקמת החיים השברירית שהצליחה לטוות בקושי רב בשנים האחרונות הולכת ומתפוררת לנגד עיניה. ב-27 ביולי 2015 התבשרה סנדרה שבקשתה לקבלת מעמד שהוגשה לרשות האוכלוסין וההגירה נדחתה על הסף והיא התבקשה לעזוב את ישראל בתוך 14 יום. באחרונה הוגש ערר כנגד ההחלטה לגרשה.

סיפורה מפותל וגדוש בתחנות של כאב. כ-18 שנה שהיא חיה בישראל, אליה הובאה לראשונה כקורבן סחר. במרוצת השנים היא נישאה לאזרח ישראלי שנפטר לפני כארבעה חודשים. בשבע השנים האחרונות הצליחה לחלץ את עצמה ממעגלי הסמים והזנות והיא לומדת, עובדת ואף מתנדבת בסיוע לנשים בזנות. אבל כעת סנדרה שוב נדרשת להיאבק על קיומה, על חייה, על המעט שהצליחה לא להחמיץ.

היא נולדה בהונגריה. תלאותיה מתחילות כבר כשהיתה בבטן אמה. "אבי התעלל פיסיית באמי והיא ברחו ממנו כשהיתה בהיריון בגיל 18", היא מספרת. סנדרה גדלה ללא אב יחד עם אמה, סבה וסבתה. הקשר עם אמה היה מנוכר ומרוחק. "אבי הביולוגי היה צועני ואני הייתי מקור לבושה, הייתי

ילדה שניסו להתכחש לקיומה. היחיד שהיה חם ולבבי אלי מגיל קטן היה סבא שלי שגידל אותי וסיפק לי תמיכה ואהבה. "כשהייתה בת שלוש נישאה אמה לגבר שהתגלה עד מהרה כאלכוהוליסט ואלים. "סבלתי מאוד מהאלימות שלו", היא אומרת בנימה מתונה בלי טרזניה. "אני הייתי הקורבן הראשי שלו בבית". בגילאי 14-15 סבלה מפגיעה מינית, תקיפות והטרדות מצד קרוב משפחה. בגיל 16 היא נשרה מבית הספר, וכשסבה, שהיה האדם הקרוב אליה ביותר נפטר, בחרה לעזוב את הבית. "עבדתי במסעדה ושתייתי הרבה-הרבה אלכוהול", היא מספרת על השנה הראשונה שלה מחוץ לבית. כשאמה באה לבקרה ולדבר על לבה לחזור הביתה, היא הבחינה בבטנה התפוחה של בתה וניגשה עמה בדחיפות לרופא נשים". בבדיקה התברר שאני בהיריון בחודש חמישי", היא אומרת. "אני בכלל לא ידעתי ולא חשדתי לרגע שאני בהיריון. הייתי צעירה מאוד. ההיריון התגלה לי בשלב שכבר לא יכולתי לעשות הפלה". קצת לפני גיל 18 היא ילדה את בתה. סנדרה גידלה את בתה בבית אמה כשהיא מסתייעת בקצבאות המדינה. "זאת הייתה תקופה של דיכאון, התכנסות בבית וייאוש. הייתי אמה צעירה מאוד ללא תמיכה והדרכה", היא משחזרת. "בגיל 22 הרגשתי מחנק גדול מהאמהות. הרגשתי שכל הילדות נלקחה ממני ושלא חוויתי כלום. חזרתי לחיי בילוי וברחתי מהכל לשתייה מאסיבית של אלכוהול וצריכת כדורי הרגעה. לא הייתי בשליטה על גופי והתנהגותי. זאת הייתה תקופה פרועה ומשוחררת אחרי תקופת הסתגרות ממושכת". באחד הערבים סנדרה נישקה את בתה, שלחה אותה לישון ויצאה לבלות עם חברתה. "לא תיארתי לעצמי שבערב הזה חיי ישתנו ללא הכר ושאיני למעשה נפרדת מבתי", היא אומרת. "לא תיארתי לעצמי שאני אתנתק ממנה בצורה כל-כך אכזרית ושבליה הזה אני אהפוך לקורבן סחר."

השנה היתה 1997, תקופה בה ישראל היתה ממדינות היעד המובילות בסחר בנשים משטחי ברית המועצות לשעבר. מרבית הנשים שנסחרו לישראל הגיעו ממדינות מזרח אירופה, בעיקר מרוסיה, מולדובה ואוקראינה.

במאמר "בין סחר בנשים לזנות: גלגולו של מאבק חברתי", המופיע בספר "בשר ודמים: זנות, סחר בנשים ופורנוגרפיה", מספקות חנה ספרן וריטה חייקין, רקע לפריחת תופעת הסחר בנשים בישראל: "התופעה שגשגה על רקע התפרקותה של ברית-המועצות, הזעזועים הכלכליים והחברתיים שנלוו לה והגירתם של למעלה ממיליון בני-אדם לישראל, שהקלה על כניסת הסוחרים והקורבנות כאחד", הן כותבות. "כתוצאה ממצב זה חלה בארצות חבר המדינות הידרדרות כלכלית קשה ומעגלי התמיכה המוכרים וקריסת השירותים החברתיים השפיעו לרעה במיוחד על נשים ובפרט על אמהות חד-הוריות שהידרדרו לחיי עוני. מצב זה הביא להתפשטותן של רשתות פשע מאורגן שידעו לנצל את המצב החדש וראו בעוני הזדמנות לניצול, במיוחד של נשים. דפוסים אלה של אבטלה גבוהה, פשע מאורגן, ניתוק תרבותי והתמוטטות מוסדות המדינה היוו קרקע פורייה להתפתחות של סחר בנשים בכל מזרח אירופה."

סחר בנשים שגשג בישראל מתחילת שנות ה-90 ועד למחצית שנות האלפיים גם בשל יחסם האדיש של רשויות האכיפה והציבור. סקר מקיף שפורסם על דעת הקהל בנושא הסחר בנשים בישראל והוגש לוועדת החקירה הפרלמנטרית בשנת 2003 קבע בין שאר מסקנותיו ש"בציבור הישראלי – ובעיקר בקרב הגברים – רווחת עמדה של סלחנות כלפי לקוחות הסחר בנשים". ועוד נכתב: "הסחר בנשים כמעט אינו מתקשר בתודעת הציבור להפרה של זכויות אדם" (מתוך "במחוזות זרים – סחר בנשים בישראל", מאת אילנה המרמן, הוצאת עם-עובד).

הועבדתי בזנות 20 שעות ביממה, שבעה ימים

בשבוע" חיים שוורצנברג

"עד לאותו ערב לא הכרתי את ישראל ובוודאי שלא תיכננתי להגיע לישראל ולעבוד בה בזנות", אומרת סנדרה. "נסחרתי במניפולציה ובמלכודת שטמנו לי. יצאתי לבלות עם חברתי והייתי מאוד שיכורה ומסוממת מכדורים שלקחתי. במהלך הבילוי הצטרפו אלינו שלושה גברים מבוגרים שאני מעולם לא פגשתי קודם לכן וחברתי היתה מיוודדת איתם."

סנדרה וחברתה נמכרו באותו הערב על ידי הגברים עמם בילו לסוחר נשים ישראלי שבא להונגריה במטרה לאתר נשים לבתי הבושת שהפעיל בישראל. "הגברים שמכרו אותנו לסוחר הנשים וקיבלו כסף תמורתנו הבטיחו לנו כל הזמן שהם יחלצו אותנו בהמשך", היא מספרת. "הם דיברו בזלזול על סוחר הנשים הישראלי, הבטיחו שהם יתחלקו איתנו בכסף ונתנו לנו להאמין שזה לא אמיתי. חברה שלי הסכימה ואני נגררתי אחריה. לא האמנתי לרגע שזה עלול להיות אמיתי". סנדרה וחברתה הוסעו לתחנת דלק בפריפרייה של בודפשט, שם חיכה להם סוחר הנשים הישראלי. על פי בקשתו נכנסו הנשים לתאי השירותים. "הוא נכנס אחרי כל אחת מאיתנו לתא וביקש שנרים את החולצה. הוא בדק את מצב החזה שלנו", היא מתארת. "ביציאה מתא השירותים הוא שילם תמורת 10 אלף דולר ועבור חברתי 15 אלף דולר."

משם הועברו סנדרה וחברתה ברכב לדירת חדר קטנה בבודפשט. "כשהכניסו אותנו לדירה הבנתי שכבר אין לנו סיכוי לצאת ממנה", היא מספרת. "בדירה היה שומר והיו עוד קורבנות סחר. המשכתי בכל זאת להאמין באותו הערב, שהגברים שהכניסו אותנו להרפתקה הסיוטית הזאת יבואו לשחרר אותנו. אבל למחרת כבר הבנתי שאנחנו בבעיה רצינית – חברתי הצליחה בהיחבא להתקשר בטלפון שהיה בדירה לאחד מהגברים שסיבך אותנו בזה. הוא ענה, זיהה את קולה ומיד ניתק. אז הבנתי שזאת לא מתיחה, לא קומבינה, לא בדיחה, שזה אמיתי ואף אחד לא מתכוון לחלץ אותנו."

הדירה התנהלה כדירת מחבוא קלאסית של סוחר נשים. "הייתי בדירה במשך חודש וזה היה תהליך איטי של שבירה נפשית", היא מספרת. "כל כמה ימים הביאו עוד בחורות חדשות לדירה ובמקביל נשלחו נשים ששהו בדירה לישראל. התחלנו לדבר בינינו ולכל אישה בדירה היה סיפור מצמרר, כולן נחטפו וכולן היו שרויות בהלם."

סנדרה מתקשה לשחזר את הימים שהעבירה בדירת המחבוא, משפטיה מתמלאים רוחים. היא אוספת את עצמה באיטיות ומספרת על הנשים שהיו בדירת המחבוא: "לחלק מהנשים שהכנופיה סחרה בהן כבר היה רקע בזנות. היתה לדוגמה אישה שעבדה בזנות והיתה חייבת הרבה כסף לסרסורית שלה. הסרסורית מכרה אותה לכנופייית סוחר נשים בלי שהיא יכלה להתנגד; היתה אישה צוענייה, אם חד-הורית, שהיתה יוצאת כל ערב לעבוד בזנות כדי לפרנס את ילדיה, והיתה שבה בבוקר אליהם. היא נחטפה על ידי סוחר נשים בלילה מהכביש והובלה לדירה. לצד המקרים האלה היו גם נשים שלא באו מזנות, כמו בחורה צעירה שסבלה מלקות שכלית ונחטפה; או אישה ששמו לה סם הרדמה בשתייה וחספו אותה. הרבה פעמים הנשים נשברו ובכו אבל אף אחת לא באמת העזה להתמרד. סוחר הנשים, אנשיו והשומר סיפרו לנו שהיתה אישה מרומניה, אם לילד בן חמש שברחה, והם כנקמה חתכו את האוזן של בנה. הוסבר לנו שהכתובות שלנו ידועות להם ושהם ייפגעו במשפחות שלנו אם נברח. היינו מפוחדות, האימונים עבדו עלינו."

סנדרה מספרת על ניסיון התמרדות שלה שלא צלח: "התפרצתי ואמרתי להם 'נעלמתי באופן פתאומי. אני אמא לילדה קטנה. יש לי משפחה שתחפש אותי. אמא שלי בטוח תפנה למשטרה'. הם הסתכלו עלי ואמרו – 'אם כך תתקשרי עכשיו לאמא שלך ותאמרי לה 'אמא, אני נוסעת לחו"ל, אני בסדר, אל תחפשי אותי, בחרתי לעזוב הכל'. תחת איומם נאלצתי לעשות את השיחה הזאת. אמא שלי התחילה לצרוח עלי שתמיד היו לי החלטות גרועות. היא האמינה לזה וכעסה עלי. סגרתי את הטלפון והבנתי שעכשיו הכל אבוד, אמא שלי לא הבינה ולא חשדה שאני מאוימת. היא השתכנעה שבחרתי לברוח מהכל. לא היה סיכוי שהיא תחפש אחרי."

מגיל 22 הכרתי רק את הזנות וחשבתי כבר שאני לא

"

יכולה לצאת מזה "חיים שוורצנברג

"גיהנום, נטילת חיים ומוות רוחני"

סנדרה מספרת שהנשים שנסחרו נוצלו מינית כבר בדירת המחבוא: "סוחר הנשים שכב כל לילה עם הנשים שנסחרו", היא משחזרת. "כל לילה הוא שכב במיטתו עם אישה אחרת. לא העזנו לסרב. אני יכולה להעיד על עצמי שלא היו לי כוחות להתמודד עם כל הדבר הזה. נשברתי כבר במהלך החודש הזה". היא משתתקת ומוסיפה: "סוחר הנשים כל הזמן אמר לנו – 'אתן תעבדו בזנות בישראל, אתן תעשו המון כסף'. בחיים שלי לא חשבתי לעבוד בזנות, אבל הבנתי שאין דרך יציאה בשלב הזה. אני וחברה שלי תיכננו שננסה לברוח ממנו כשנגיע לישראל."

סנדרה התבקשה למסור את פרטיה האישיים. הושג לה דרכון מזויף והיא צוותה לשנן את זהותה החדשה. כעבור חודש של שהייה בדירת המחבוא בתנאי כליאה, סנדרה נשלחה בטיסה לישראל כשהוצמד לה גבר בעל אזרחות הונגרית מאנשי הכנופיה. בשדה התעופה בישראל התעורר החשד כנגדם. המזוודה של סנדרה נפתחה וכשהתברר שהיא ריקה למחצה, נאסרה כניסתם לארץ. סנדרה והגבר שליווה אותה טסו חזרה להונגריה. היא הובלה שוב לדירת המחבוא. כעבור כשלושה שבועות היא צוידה בדרכון מזויף אחר ובזהות שונה, והפעם התלווה אליה גבר ערבי-ישראלי. בביקורת הדרכונים בישראל הוא סיפר סיפור כיסוי שאיפשר את כניסתם לישראל. "הפעם כל 'הטעויות' נלמדו על ידי הכנופיה – נשלחתי עם גבר ישראלי ולא תושב זר", סנדרה משחזרת בחיוך עצוב. "הוא סיפר שהוא בא לשבוע בהונגריה, שהתאהבנו והוא למעשה מביא אותי לביקור היכרות אצל משפחתו. המזוודה שלי היתה הפעם מלאה בבגדים. שום חשד לא התעורר ואני הובלתי ישירות לבית בושת בעכו, שהיה שייך לסוחר הנשים שקנה אותי."

את התקופה ששהתה בבית הבושת כקורבן סחר היא מגדירה כ"גיהנום, כנטילת חיים וכמוות רוחני". "זה היה בית בושת גדול שהועבדו בו כ-9 נשים קורבנות סחר", היא משחזרת. "היתה עלינו שמירה במקום, הדרכונים נלקחו והיינו כלואות בבית הבושת ללא יכולת לצאת. העירו אותנו ב-8 בבוקר, היינו צריכות לנקות את בית הבושת בתחילת כל יום ואז להתחיל לקבל לקוחות עד ארבע לפנות בוקר. הועבדנו בזנות 20 שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע."

בחודש הראשון שולם לה אלף דולר. "מהכסף הזה קניתי לעצמי אוכל", היא אומרת. בתקופת מחזור הוכרחנו להמשיך לקבל לקוחות. נחתנו עבורנו חתיכות ספוגים מהמיטה ונאמר לנו להסתדר. בחודש השני כבר לא שולם לי כלום. הבנתי שהתשלום הראשון היה למעשה תשלום חד פעמי. מאז כבר לא קיבלנו שום תשלום מסוחר הנשים, הוא גרף את כל הכסף. כשקיבלנו פה ושם טיפ מלקוח זה נשאר אצלנו. מהכסף של הטיפים, השומר היה קונה לנו אוכל ושתייה. כשלא קיבלנו טיפים היינו עובדות על בטן ריקה ובמצב של רעב. ספגנו אלימות תמידית מהלקוחות. האווירה היתה מפחידה – לקוחות היו מגיעים לפעמים עם נשק ולא פעם היה בלגן ומכות במקום. המצב הנפשי שלי היה רע. אני זוכרת ערב אחד שהתחלתי לצחוק בלי שליטה מדיכאון עמוק ואז זה הפך לבכי סוער ובסוף דפקתי את הראש שלי בקיר מייאוש."

סנדרה מספרת שבתקופה הזאת נשבר אמונה ברשויות ובמשטרה. "שוטרים היו נכנסים לבית הבושת והיה מתנהל מעין טקס מביך – מנהלי המקום היו מביאים לנו את הדרכונים שהוחזקו אצלם כדי שנציג אותם בפני השוטרים", היא מספרת. "השוטרים ראו את כל המהלך הזה והיו אדישים. הם הסתכלו בדרכונים, הם הבינו שאנחנו נמצאות שם באשרת תייר ויצאו מהמקום בלי לעשות דבר."

אחרי שראיתי את ההתייחסות של המשטרה נפרדתי מהמחשבה לבקש מהם עזרה. מה יכולתי לומר? תצילו אותי? תעזרו לי? הרי הם ידעו הכל ולא פעלו."

בחודש השלישי לשהותה בישראל כקורבן סחר נתפס בהונגריה סוחר הנשים הישראלי, הבעלים של בית הבושת בו הועבדה. "בדירת המחבוא בהונגריה התמרדה אחת הנשים הנסחרות", מספרת סנדרה. "היא לא הצליחה לברוח מהדירה, אז מרוב ייאוש היא קפצה מהחלון שבקומה השנייה לעבר הרחוב. היא נפצעה והזעיקו אמבולנס. היא סיפרה מה קורה בדירה וסוחר הנשים הישראלי נתפס והועמד לדין בשנת 1998. הוא נשלח לכלא למשך שש שנים."

בבית הבושת שנוהל בעכו ובחיפה על ידי אחיו של סוחר הנשים הוחלט לשחרר את הנשים הנסחרות. "הם פחדו שבעקבות תפיסתו בהונגריה, המשטרה תגיע למקום ותעצור אותנו ויהיו עוד ראיות נגדו", מסבירה סנדרה.

כשהגוף הופך לכלי הישרדותי

ההתמודדות עם הטראומה של הזנות היא

לכל החיים"חיים שוורצנברג

אחיו של סוחר הנשים הישראלי רכש לקורבנות הסחר כרטיסי טיסה להונגריה והזהיר אותן שלא יספרו מה ארע להן ובאותה נשימה דרש מהן להעיד לטובתו של אחיו במשפט. "הוא ביקש שנשקר ונאמר שלא הגענו בכפייה, לא נכלאנו ושקיבלנו ממנו תשלום גבוה", אומרת סנדרה.

"חזרתי להונגריה במצב נפשי רע", היא משחזרת. "הייתי בחרדה שיתפסו אותי ויחקרו אותי. לא פניתי למשטרה ולא הלכתי למשפט, אבל עקבתי אחרי כל הסיפור מרחוק ופחדתי פחד מוות. אחיו יצר איתנו קשר טלפוני מדי פעם והרגשתי כאילו שהוא שולט בי מרחוק. חזרתי למשפחה שלי ולילדה שלי אבל הרגשתי שהפכתי לאדם אחר. הייתי כמו זומבי. הרגשתי בושה גדולה, צללתי לדיכאון קשה והיו לי התקפי זעם. לא הייתי רגועה. הבנתי שהשתנתי מאוד בחודשים האלה. הרגשתי שקרה לי משהו ששינה אותי באופן שאף אחד בסביבה שלי לא יצליח להבין אותי. לא יכולתי לספר מה עברתי ומה קרה לי. לא היה לי את מי לשתף בזה. הרגשתי מחנק כבד ורציתי לברוח משם."

סנדרה מספרת שאחיו של סוחר הנשים הישראלי המשיך להתקשר אליה ואל חברתה ובאחת השיחות אמר לה 'אני שולח לך כרטיס טיסה. תחזירי לישראל. הפעם אני מתחייב לשלם לך חצי'". סנדרה מסבירה שהרגישה מנותקת מסביבתה ואבודה.

תסבירי בבקשה איך הסכמת לחזור לאותו המקום בשנית?

"הייתי בת 22, עלה נידף, ולא השתחררתי מהפחד ממנו. ההצעה שלו היתה מעין איום סמוי-גלוי. עדיין הרגשתי שאני תחת שליטתו. לא יכולתי למצוא כוח לסרב. אני יודעת שלא רציתי לעבוד בזנות, אבל לא יכולתי בשלב הזה לעצור את ההידרדרות שלי. לא יכולתי לדבר עם הסביבה שלי ולא מצאתי את המקום שלי. הרגשתי לבד והייתי אבודה ובמצב של שבר נפשי. ברגע שסחרו בי בפעם הראשונה ביטלו אותי ואת הנשמה שלי. כל דבר שקרה לי אחרי זה, קרה מהמקום הזה. אני הייתי שם, ורגע אחרי זה, כבר לא הייתי קיימת."

נעמה זאבי-רבלין, מנהלת תוכנית סלעית לשיקום נשים בזנות מסבירה את התופעה שבין קורבנות הסחר שהובלו לישראל, היו גם נשים שבאו בשנית, למרות שהיו מנוסות כבר בתלאות הצפויות להן: "אנחנו יודעות להגיד שזנות היא שחזור של פגיעה מינית, והגעה של קורבן סחר בפעם השנייה, היא למעשה שחזור של פגיעה מינית ושחזור של הטראומה של הזנות", היא אומרת. "היתה לנו לדוגמה מטופלת שהמשפחה שלה סחרה בה והיא סיפרה שהיא תיכננה לברוח ולא לעבוד שוב בזנות, אבל עמוק בתוך תוכה היא ידעה שהיא תעשה את זה, כי הגוף הפך לכלי הישרדותי שברגע שהיא תהיה במצוקה היא תשתמש בו. סנדרה חזרה בפעם השנייה כי זה כבר היה מוכר לה. הגוף שלה הפך לכלי הישרדותי והיא האמינה שזה מה שמגיע לה. יש להן שבר פנימי עמוק שהן לא מצליחות להאמין שמגיע להן משהו אחר. זה הדבר הכי קשה שנשים בזנות מתמודדות איתו כשהן בתהליך השיקום, הן אומרות - 'בסדר, פגעו בי! אבל למה אני לא קמתי והלכתי? למה לא הפסקתי את ההתעללות הזאת? למה לא הצלחתי לחשוב שמגיע לי משהו אחר'?"

יעל גור, מנהלת מרפאת לוינסקי מטעם משרד הבריאות, מוסיפה: "זה מאפיין הרבה מאוד מהנשים והגברים שמנוצלים בתוך תעשיית המין, כמו נפגעי טראומה בתחומים אחרים, הם חוזרים למקום שבו למעשה הם הכי נפגעו, משום שהשורש של הפגיעה הראשונית מעולם לא טופל, והרשת שאמורה לתת תמיכה לכל אדם שחי ומתפתח - לא קיימת עבורם. צריך להבין, מה שנראה לא הגיוני לאנשים שלא חוו פגיעה מינית הוא לחלוטין לא מדבר באותה שפה לאנשים שחוו פגיעה. סנדרה חוותה פגיעות מיניות בצעירותה בארץ המוצא שלה וגם פה בתוך הזנות, אז הבחירה לבוא לעבוד שוב - היא שחזור מאוד טבעי."

סנדרה חזרה לבית הבושת בעכו ועד מהרה הועברה לבית בושת בחיפה, שגם הוא היה בבעלות סוחר הנשים. "הפעם התנאים היו מעט שונים", היא אומרת. "ישנתי אצל אישה שהיתה מקושרת למפעיל בית הבושת ושילמתי לה על לינה ואוכל. מביתה הייתי מגיעה לבית הבושת כל יום. הפעם לא היה עלי פיקוח נוקשה ואיסור לצאת מהמקום כמו בהתחלה. כמובן שלא קיבלתי חצי מהסכום ששילם כל לקוח כפי שהובטח לי, אלא רק רבע מזה", היא מציינת בחיוך. סנדרה מספרת שבתקופה הזאת החלה להתמכר לאלכוהול. "הפעם לא אסרו עלי לשתות אז שקעתי בבריחה לאלכוהול."

כעבור חצי שנה של עבודה בזנות בבית הבושת בחיפה היא מעידה ש"התחלתי להרגיש שהחבל כבר לא היה ממש סביב הצוואר שלי. התחלתי להרגיש שאין לי ממה לפחד". סנדרה ברחה מבית הבושת החיפאי ועברה לתל-אביב. עד מהרה החלה לעבוד בבית בושת ברחוב בן יהודה.

היא מהרהרת ומנסה להסביר למה המשיכה להתבוסס במעגל הזנות. "לא פניתי למשטרה כי חששתי שיגרשו אותי", היא אומרת ומוסיפה, "גם לא היה לי שום אמון בהם אחרי מה שראיתי בפשיטות בבית הבושת. מצד שני, לא יכולתי לחזור הביתה להונגריה למשפחה שלי כי הקשר נהרס. גם לא יכולתי לעבוד כאן במשהו אחר. לא יכולתי הרי לעצור הכל וללכת לחפש עבודה בניקיון. לא ידעתי בישראל לעשות משהו אחר מעבר לזנות. אחרי מה שקרה לי לא ידעתי בכלל עם מי לדבר, ממי לבקש עזרה ואיך עוצרים את ההידרדרות הזאת. הכרתי רק את הזנות וחשבתי שאני לא יכולה לצאת מזה."

בבית הבושת ברחוב בן יהודה השתמשו הנשים שעבדו במקום בסמים קשים. "היה לאורך כל המשמרות שימוש בקריסטל ואקסטזי", סנדרה משחזרת. "איך שהתחלתי לעבוד במקום התחלתי לצרוך סמים בכמות מאסיבית", היא אומרת ומפרטת: "התחלתי באקסטזי, עברתי לאל.אס.די ולקינח קוקאין. השימוש שלי בסמים היה כבד כבר בימים הראשונים וההתמכרות לסם היתה מיידית. הסמים היו הדבר היחיד שיכולתי לברוח אליו. הרגשתי שאין לי לאן לברוח ולמי לפנות. באותם הימים הסמים היו המענה לכל המצוקות שלי". סנדרה עבדה בבית הבושת כשנה. "הסמים נתנו לי תחושה של ביטחון עצמי", היא משחזרת. "רק בזכות הסמים הצלחתי לשרוד את היומיום בבית הבושת."

"האונס העיר אותי לחיים"

בבית הבושת התאהבה סנדרה בדויד (שם בדוי), אסיר משוחרר, שעבד כאחראי משמרת במקום. בשנת אלפיים הם נישאו בחתונה אזרחית ופנו להסדיר את מעמדה של סנדרה במשרד האוכלוסין וההגירה. "דויד עזב את העבודה בבית הבושת ועבד בתחנת הדלק", משחזרת סנדרה. "היה לנו רצון כן להשתקם. אני רציתי מאוד לעזוב את הזנות אבל לא הצלחתי. הייתי מכורה לסמים קשים ולכן לא

היה לי סיכוי להשתלב במצב כזה בעבודה רגילה. בהדרגה דויד החל גם להשתמש בסמים. ניסינו שוב ושוב להיגמל בבית ובמרכזי גמילה פרטים ולא הצלחנו. התלות בסם הלכה וגדלה. אני עברתי מבית בוש לבית בוש. איפה לא עבדתי? במתחם יצחק שדה, בחולון, בפתח-תקווה."

ברגע שסחרו בי בפעם הראשונה ביטלו אותי

ואת הנשמה שלי" חיים שוורצנברג

בשנת 2006 שדויד נכנס לכלא בגין סחר בסמים. "בשלב הזה לא יכולנו לטפל בהסדרת המעמד שלי במשרד האוכלוסין וההגירה", אומרת סנדרה. "בכל זאת עשיתי מאמץ וכשפניתי שוב למשרד האוכלוסין וההגירה דרשו שנבוא אליהם יחד. זה לא היה אפשרי מאחר ודויד היה כלוא. הוא ניסה לפעול מהכלא באמצעות עובדת סוציאלית אבל זה לא צלח."

עד מהרה סנדרה הפכה להומלסית והחלה לעבוד בזנות ברחובות התחנה המרכזית הישנה. בלי דויד לא הצלחתי לתפקד", היא מסבירה. "הייתי במצב של שיתוק. לא ידעתי לעשות כלום בלעדיו. לא הצלחתי להחזיק את הדירה ששכרנו, ומהר מאוד הגעתי לתחנה המרכזית". סנדרה חיה בבניינים נטושים, עבדה בזנות, צרכה הירואין בהזרקה והסתופפה עם יתר מכורי התחנה במבנה שברחוב פין 1. כשדויד השתחרר מהכלא הוא חבר לסנדרה. "חיינו ברחוב כזוג", היא משחזרת. "היה לנו מזרן משותף בבניין נטוש. השגנו אוכל מבתי תמחוי, אני עבדתי בזנות והוא אסף בקבוקים. כשהיינו ברחוב לא היינו מסוגלים להמשיך בתהליך הסדרת המעמד שלי. כהומלסים מכורים לסם לא היינו מסוגלים לעשות פעולות בסיסיות ויומיומיות אז ללכת למשרד הפנים?"

בשעת בוקר מוקדמת בשבת ה-5 באפריל 2008 נסע דויד ללוד לרכוש סמים. בהיעדרו, עבדה סנדרה בזנות ועברה אונס קשה ואלים במבנה נטוש על ידי לקוח, אנס סדרתי, ישראלי, שתקף עובדות זנות בתחנה המרכזית הישנה. כשדויד חזר לתחנה המרכזית הוא החל לסרוק את התחנה בחיפוש אחריה. סנדרה שמעה את קריאותיו ובכוחות אחרונים צרחה לעברו. דויד זיהה את קולה, נכנס למבנה הנטוש ונאבק באנס שהצליח להימלט. סנדרה היתה חבולה – כל גופה דאב ממכות שספגה מהאנס ופניה דיממו מלבנה שהוא ריסק על ראשה כשזעם על ניסיונה לברוח ממנו ולהיאבק בו. סנדרה התלבשה ויצאה לרחוב שותתת דם. "רציתי להגיע לבית חולים", היא משחזרת. "ניסיתי לעצור רכבים שחלפו בתחנה כדי שיעזרו לי אבל אף רכב לא עצר. ניגשתי לטלפון הציבורי, העמדה היתה תפוסה על ידי מבקש מקלט. ביקשתי להזעיק אמבולנס והוא התעלם ממני והמשיך לדבר. כשהצלחתי לבסוף להזמין אמבולנס אז במשך דקות ארוכות הם לא הסכימו להעלות אותי. הם ממש נרתעו ממני – כולי נטפתי דם. בסוף הם נעתרו והסכימו לקחת אותי לבית חולים. בחיים שלי לא הרגשתי שקופה כל כך". בבית החולים תפרו את החתכים בראשה וסנדרה נשאלה אם עברה אונס. "הכחשתי", היא מודה. "אחרי שראיתי את ההתעלמות ממני כשביקשתי עזרה להגיע לבית החולים הרגשתי כמו תת-אדם. לא רציתי לדבר על האונס באותו הרגע. היה ברור לי שישאלו אותי איך זה קרה ושזה יגיע לזה שאני אצטרך לומר שאני זונת רחוב. לא יכולתי להתמודד עם ההשפלה הזאת". אבל כשהשתחררה מבית החולים פנתה סנדרה מיד לתחנת המשטרה והגישה תלונה על האונס שעברה. "הבנתי שאם אני לא אתלונן הוא ימשיך לפגוע בנשים בזנות. האונס היה אכזרי, אלים ומפחיד. זה היה מסוכן לי ולנשים אחרות שהוא מסתובב חופשי ולא יכולתי לסבול את המחשבה הזאת."

האונס העיר אותי לחיים אומרת סנדרה שוב ושוב. "הבנתי שכמעט איבדתי את החיים שלי. המקרה המחריד הזה המחיש לי בצורה הכי חזקה באיזה תהום אני נמצאת. הגשת התלונה במשטרה היתה

עבורי לקיחת אחריות ורצייתי להמשיך במסלול הזה. זה גרם לי לרצות להשתקם – לרצות להפסיק להיות הומלסית, להפסיק להיות מכורה ובזנות", היא מספרת. "זה פקח לי את העיניים וכאב לי שאנשים ברחוב הסתייגו ממני, אנשים זזו ממני בגועל כשהלכתי או לא נתנו לי להיכנס לחנויות. אני זוכרת שפעם הייתי רעבה ורצייתי לקנות מעדן ממרכולת וסירבו להכניס אותי. לא היה אכפת לי לשלם כפול אבל זה לא עניין אותם. פעם אפילו לא איפשרו לי לשבת בגינה ציבורית, שהישיבה בה מותרת לכולם. האונס הציף הכל. התחלתי להרגיש שהקיום ברחוב קשה לי מנשוא, שאני סובלת מתקיפות ומאלימות קשה על בסיס יומיומי ושמשוהו כבר מת אצלי בפנים, הרגשתי שאני חייבת להילחם על החיים שלי."

סנדרה ודויד נכנסו למרכז גמילה והתנקו מהסם. דויד המשיך לטיפול בקהילה אבל סנדרה לא יכלה להצטרף לטיפול שכזה בגלל אי הסדרת מעמדה. היא נאלצה להיפרד מבן זוגה ולחזור להונגריה כדי להמשיך בתהליך שיקום. כעבור תקופה קצרה, האנס נתפס על ידי המשטרה ומשפטו החל. "התקשרו אלי מפרקליטות מחוז תל-אביב וביקשו שאבוא לתת עדות", סנדרה מספרת. "קיבלתי אישור שהייה למספר ימים, העדתי ונכחתי במשפט". על האנס, ונדמו ברוקלין, אתיופי-ישראלי, הושת עונש מאסר של 28 שנים בגין מקרי אונס אכזריים שביצע בנשים בזנות בתחנה המרכזית.

סנדרה חזרה להונגריה והמשיכה בתהליך הגמילה מהסמים. הקשר עם משפחתה נהרס. "סיפרו להם במכוון שהייתי קורבן סחר ועבדתי בישראל בזנות, וזה הביא את מערכת היחסים למקום קשה שלא ניתן לתקן אותה", היא מסבירה. "אני באה ממקום שהיחס לזנות הוא של הדרה, נידוי ובושה, לא תמיכה, קבלה וחמלה". סנדרה התנתקה מהסמים והתגוררה בהוסטל שהמדינה הקצתה לה יחד עם הומלסים, גברים, שהיו מכורים פעילים. "התחלתי לעבוד בעבודות מזדמנות, אבל לא מצאתי את עצמי", היא אומרת. "הייתי נקייה מהסם אבל מהר מאוד חזרתי לעבוד בזנות. קיבלתי בהונגריה כלים להיחלץ מההתמכרות לסם אבל לא היתה שום מודעות לנושא הפגיעות המיניות והזנות, לא היתה שום התייחסות לזה בטיפול. כשחזרתי לזנות הבנתי שיש לי בעיה קשה. המשכתי לחפש מקום או תוכנית שתוכל לסייע והדבר היחיד שמצאתי זה N.A. אבל גם שם לא היה מענה טיפולי הולם לנושא הפגיעות המיניות והזנות. הבנתי שאני צריכה רשת טיפולית חזקה יותר". בינתיים דויד סיים את שהותו בקהילה הטיפולית ופנה למשרד האוכלוסין וההגירה בבקשה לחדש שוב את הסדרת מעמדה של סנדרה. משרד האוכלוסין וההגירה איפשר לסנדרה לחזור לישראל והתחנה הראשונה בה היא עגנה בישראל היתה סלעית – מרכז סיוע לנשים בזנות. "באמצעות מרכז השיקום של סלעית הצלחתי להיחלץ ממעגל הזנות", אומרת סנדרה.

נעמה זאבי-רבלין, מנכ"לית סלעית מספרת על מסע השיקום של סנדרה: "סנדרה עשתה תהליך שיקום מאוד מעמיק במסגרת מרכז היום של סלעית, היא השתתפה בקבוצות בנושא טראומת הזנות ולקחה חלק בטיפול פרטני. במסגרת הקבוצות הטיפוליות שהיא השתתפה בהן היא סיפרה על החוויות הקשות שעברה בזנות בתחנה המרכזית הישנה ושיחזרה את האונס הנורא שחוותה. סנדרה הגישה תלונה במשטרה והעידה נגד האנס, וזה לא מובן מאליו. בזכות העדות האמיצה שלה נתפס אנס שמרצה עונש מאסר בכלא. לא כולן בוחרות לעשות את זה. היא לא פחדה לגעת במקומות הקשים ורצתה לפעול כדי שגם נשים אחרות לא ייפגעו. כבוגרת סלעית נתנו לה המלצות והיא התקבלה לעבודה כמדריכה ביחידה לתחלואה כפולה במשרד הבריאות. היה לה מאוד חשוב לסייע למכורים ולנשים בזנות ולהעביר את הבשורה שאפשר להשתקם ולהיחלץ מהמעגלים האלה. סנדרה היא בחורה עם הרבה מאוד כוחות. היא עשתה את כל הדרך של השיקום מבלי לוותר לעצמה. השיקום שלה אמיץ ומרשים."

סנדרה הצליחה להשתקם באופן מופתי. במרוצת השנים היא עבדה כמדריכה טיפולית ביחידה לתחלואה כפולה במשרד הבריאות ולאחר מכן עבדה כמדריכה לנגמלים ביחידה להתמכרויות במשרד הרווחה. בנוסף היא מתנדבת כחמש שנים במרפאת לוינסקי מטעם משרד הבריאות הפועלת בזירות זנות.

יעל גור, מנהלת מרפאת לוינסקי מספרת על התנדבותה ארוכת השנים של סנדרה בסיוע לנשים בזנות: "ההיכרות שלי איתה החלה עוד כשהיא היתה בזנות ברחוב. כשהיא השתקמה והתנתקה מהסמים היא החלה להתנדב אצלנו. סנדרה היא בחורה חזקה עם שקט פנימי וביטחון עצמי למרות כל השברירות שלה והפגיעות שהיא מקרינה. לראות אותה מתנדבת בזירות זנות היה נורא מבלבל

– הרבה פעמים שכחתי מאיזה תהום היא יצאה עד לא מזמן. זה אומר הרבה על היכולות שלה כאדם לשרוד בעולם הזה וגם על טוהר הכוונות שלה. היא באמת הגיעה להתנדבות מכוונה טהורה של לתת לנשים את ההזדמנות לצאת מהתהום הזאת של הזנות כמו שהיא הרגישה שהיא קיבלה."

"הרחקתה תהיה טעות מוסרית מאוד גדולה"

וצריך לומר גם זאת: מערכת היחסים בין דויד לסנדרה היתה פעמים רבות מאוד אלימה. שנים ארוכות סנדרה סבלה מאלימות פיזית ומילולית מבן זוגה. בשל היותה חסרת מעמד לא יכלה לפנות לרשויות ולהתלונן. כשהחלה סנדרה בניקיון מהסם, פסקה האלימות והקשר נצבע בגוונים חדשים.

ככל שסנדרה הצליחה להיחלץ ממעגל הזנות והסמים ואף לסייע לאחרים, בן זוגה נשאב שוב לסמים ולחיי רחוב. למרות שהקשר איתו סיכן את הגמילה שלה מהסם, סנדרה שמרה על קשר עמו והגיעה מעת לעת לרחובות התחנה המרכזית להביא לו אוכל, בגדים וכסף בזמן שהיה הומלס ומכור.

לפני כשנה היתה אמורה להיות לבני הזוג פגישה מסכמת, אחרונה, במשרד האוכלוסין וההגירה בנוגע להשלמת ההליך להסדרת מעמדה של סנדרה. בשל חזרתו של בעלה לסמים ולרחוב ניגשה סנדרה בלעדיו וביקשה בעצת עורכת דין מהלשכה לסיוע משפטי מעמד בישראל מטעמים הומניטאריים. ביולי 2015 נדחתה בקשתה על הסף, והיא התבקשה לעזוב את ישראל תוך 14 יום. לפני ארבעה חודשים נפטר בעלה.

עו"ד זרי חזן אשר קיבל לאחרונה את ייצוגה בנוגע להסדרת מעמדה מוסר: "בימים הקרובים הוגש ערר כנגד החלטתו של הלאקונית והבלתי מנומקת של משרד האוכלוסין וההגירה בעניינה, אשר לא הביאה בחשבון את נסיבות חייה והאלמנט ההומניטארי המובהק העומד ביסוד בקשתה ומצדיק קבלת מעמד בישראל."

ישראל התחייבה על פי אמנות עליהן היא חתומה לתת

לקורבנות הסחר הזדמנות להשתקם כאן" חיים שוורצנברג

צו הגירוש המידי שניתן לסנדרה מערער את מציאות חייה. סנדרה ששאפה לעתיד טוב יותר, החלה ללמוד פסיכותרפיה הוליסטית אך כעת הלימודים בסיכון בשל צו הגירוש. גם אמצעי התעסוקה שלה נפגע. "התקבלתי באחרונה לעבודה חדשה באופק נשי – סיוע לנשים בזנות, וזה נעצר בגלל צו הגירוש", היא אומרת. "אני נאלצת עכשיו לעבוד בעבודות מזדמנות של ניקיון כדי לשרוד."

שבע שנים שהיא נקיייה מהסמים ומחוץ למעגל הזנות אך היא מדגישה שהמאבק הוא יומיומי ושצו הגירוש מחריף את החרדות שלה ומערער את מצבה. "אני לא ישנה טוב בתקופה האחרונה", היא מעידה. "יש לי סיוטים מאוד קשים שאונסים אותי ומנסים לרצוח אותי. אין לי מנוחה בשינה. אני מקבלת כדורים נגד חרדות ודיכאון וסובלת מהפרעות אכילה. עד היום אני מתמודדת עם נזקי הזנות. זאת התמודדות לכל החיים."

יעל גור, מנהלת מרפאת לוינסקי, מתייחסת להשפעת הגירוש הצפוי על השיקום של סנדרה: "באופן כללי זה כמעט בלתי אפשרי לרפא את כל הפצעים שהזנות מותירה באדם, וכשמתחילים לעשות את זה עם גורמי טיפולי שנרקם ביניהם לבין המטופל קשרי אמון זה מאוד אכזרי לנתק את הקשר הזה. לנשים בזנות קשה לתת אמון באדם שמזוהה עם מערכת מטפלת אחרי שכל כך הרבה מערכות פגעו בהן. במקרה של סנדרה המערכת בהונגריה הפקירה אותה, וכל המערכות בישראל פיספו אותה כקורבן סחר – לדוגמה השוטרים והרופאים שפגשו אותה, ולמרות כל זאת היא כאילו הגיחה מהשאלו ומצאה אנשים ומערכות, שהיא יכולה לבטוח בהם - במערכת הבריאות, במשרד הרווחה, במערכת המשפט - והמערכות האלה יצרו איתה מרקם שמאפשר לה לרפא את עצמה. זה אכזרי לקרוע אותה

מתוך המרקם הזה, כי לתת שוב אמון במערכת שתטפל בה בארץ המוצא שלה ולרפא את הנזק של ההיפרדות מהמערכת שמטפלת בה פה, זה יהיה מאוד קשה, כי זאת פגיעה על פגיעה."

"אין לי לאן לחזור", מדגישה סנדרה. "ישראל היא מרכז חיי. אני חיה כאן כבר 18 שנה. זה כמעט חצי מהחיים שלי. אני מוקפת היום בחברים ובחברות וברשת ביטחון שיצרתי שמגינה עלי. בהונגריה אין לי מה לחפש. הקשר שלי עם הבת שלי הרוס לחלוטין, בלתי ניתן לשיקום. בנוסף היא מתכננת לנסוע ללמוד בחו"ל. אמא שלי לא מדברת איתי מאז שהיא הבינה שעבדתי בזנות והיא מתביישת בי. הטיפול שאני מקבלת כאן בשיקום הזנות הוא משהו שאני לא אקבל בהונגריה. ההתמודדות עם הטרואומה של הזנות היא לכל החיים. אני לא מוותרת לעצמי, אני לוקחת אחריות היום על כל מה שקרה לי, אבל אני חושבת שהמדינה גם צריכה לקחת אחריות. אני לא מבקשת יותר מדי, רק שיאפשרו לי לחיות כאן. אם יחייבו אותי לעזוב את הארץ מבחינתי זה גזר דין מוות."

גור מסכמת: "צריך לזכור, מדינת ישראל היא שאיפשרה לנשים האלה להגיע לכאן כקורבנות סחר. על פי החלטת הממשלה, ועל פי האמנות שישראל חתומה עליהן, היא התחייבה לתת לקורבנות הסחר הזדמנות להשתקם כאן. הרחקתה תהיה טעות מוסרית מאוד גדולה."

תגובת דוברות משרד האוכלוסין וההגירה: גב XXX 'הגיעה לישראל לפני מספר שנים באשרת תייר ואשרת התושב הארעי שניתנה לה (פעמיים) ניתנה בעקבות קשר זוגי עם אזרח ישראלי ולא משום סיבה אחרת.

נבהיר כי ההחלטה האם אדם הינו קורבן סחר הינה בידי המשטרה ולא בידי רשות האוכלוסין. בעניינה של גב XXX כלל לא קיבלנו מידע מהמשטרה ורק לאחר שאשרת השהייה שלה בוטלה עקב הפסקת הזוגיות, הגישה מעמד מטעמים הומניטאריים.

כעת שווה ללא אשרה חוקית מחודש יולי 2015 וערר שהגישה נבחן בימים אלה."